SOKÓŁ NA ŚLĄSKU
CZOŁEM

Czasopismo dla członków Związku Sokołów Polskich Dzielnicy Śląskiej

Wychodzi co miesiąc — Numer niniejszy kosztuje 20 groszy — Konto czekowe: P. K. O. Katowice 301 550 — Telefon numer 613

Sekretarjat dzielnicowy, Redakcja i Administracja mieszczą się w Katowicach ul. Ks. Damrotha 8, parter prawa

Rok IX *** Katowice, luty 1930 roku *** Numer 2

Śp. Druhna Marja Adamowa Zamoyska

W dniu 9 stycznia br. smutna wieść obiegła całe Sokolstwo, o nieoczekiwanym ciosie, jaki dotknął rodzinę czcigodnego Prezesa Związku dha Adama Zamoyskiego.

Najgorętsza orędowniczka Sokolstwa, przezacna żona Prezesa Związku, druhna Marja z Potockich Adamowa hr. Zamoyska przeniosła się dnia 9 stycznia br. do wieczności.

Śp. Zmarła urodziła się 24. czerwca 1878 r. w Peczarze na Podolu, zaś dnia 18. września 1897 r. poślubiła obecnego Prezesa Związku hr. Adama Zamoyskiego. Śp. Marja Zamoyska była aniołem opiekuńczym biednych i maluczkich. Z swej dobroci i miłosierdzia znaną była w całej ordynacji.

W pracach swego męża, będącego prezesem Związku Sokolstwa Polskiego, brała czynny udział, dzieląc często trudy, służąc pomocą w jak najszerszym zakresie. Rozumiejąc zaś doniosłość i wagę działalności sokolej, czynnie tę pracę krzewiła, będąc troskliwą i niezastąpioną „Matką Gniazda" sokolego w Kozłówce.

Ciężkie zapalenie płuc zwalczyło Ją. Obrzęd pogrzebowy odbył się w Kozłówce dnia 12 stycznia br. przy licznej reprezentacji Rodziny, rzesz Sokolstwa i ludności miejscowej.

Nad trumną Nieodżałowanej Sokolicy, cichej lecz o gorącem sercu Polki, pochylają się sztandary sokole, a łza serdeczna skropi kamień, kryjący Jej prochy. W pamięci Sokolstwa, a szczególnie druhów i druhen Gniazda Kozłówka pozostanie Zmarła niedoścignionym wzorem ofiarnego apostolstwa Idei Sokolej. Niech ukochana przez Nią ziemia polska da Jej cichy i spokojny sen po trudach zasłużonego życia.

Świetlanej pamięci Druhny-Matki czołem!

Z PRZEWODNICTWA DZIELNICY

KOMUNIKATY ZWIĄZKU.

W numerze 1. ze stycznia Przewodnictwo Związku wydało następujące komunikaty:

Na mocy uchwały Zarządu Związku ma być na zebraniach najbliższych Zarządów Gniazd, Okręgów i Dzielnic, jakoteż na Walnych Zebraniach odczytana odezwa prezesa Związku dha Adama Zamoyskiego w sprawie prenumeraty Pamiętnika Zlotowego, ogłoszona w Przewodniku Gimn. „Sokół“ dnia 15 grudnia 1929. Odczytanie to ma być wstawione w porządek dzienny zebrania i wciągnięte do protokołu. (Szczegóły w protokole).

*

Od stycznia 1930 roku składki do Związku mają być ściągane przez Okręgi. Zarazem podaję się do wiadomości, że Gniazda, które wpłacą całą należność za rok 1930 z góry w miesiącu styczniu, otrzymują 15 proc. opustu, przeznaczonych na rzecz zaległych wkładek.

*

W sprawie zaległych wkładek za lata ubiegłe podaje Przewodnictwo Związku do wiadomości, że w myśl uchwały Zarządu Związku z 1 grudnia 1929 roku Gniazda wpłacające swe zaległości łącznie z rokiem 1929 w pierwszym kwartale otrzymują 50 proc. opustu. Zarazem uchwała Zarządu postanawia wykreślić ze Związku te Gniazda, które nie uregulują swych wkładek za ubiegłe lata w ciągu roku 1930.

*

Na wniosek Przewodnictwa Związku przyznał Zarząd Związku prawo noszenia zaszczytnej odznaki sokolej w Dzielnicy Śląskiej: dh Emanuelowi Chmurczykowi i dh Augustynowi Makowskiemu z Gniazda Nowy Bytom.

*

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku w dn. 7-m stycznia 1930 roku przyjęto do Związku Gniazdo Zarzecze zgłoszone przez Dzielnicę Śląską z przydziałem do Okręgu Cieszyńskiego.

Regulamin raportów statystycznych zatwierdzony przez Zarząd Związku w d. 1. 12. 1929.

1. Każde gniazdo otrzymuje za pośrednictwem swego Okręgu cztery formularze na raport statystyczny. Gniazdo obowiązane jest **w przeciągu miesiąca stycznia** wypełnić jednobrzmiąco wszystkie cztery formularze, jeden egzemplarz raportu zatrzymać u siebie, a pozostałe trzy odesłać do Zarządu swego okręgu.

2. Zarząd Okręgu sprawdza nadesłane przez gniazdo raporty, żąda wrazie potrzeby poprawek lub uzupełnień, wreszcie **przed dniem 1-szym marca** odsyła dwa egzemplarze raportu, stwierdzone swymi podpisami, do Przewodnictwa swej Dzielnicy, trzeci egzemplarz zatrzymuje u siebie.

3. Przewodnictwo Dzielnicy jeden z nadesłanych egzemplarzy raportu odsyła **przed dniem 1-szym kwietnia** do Przewodnictwa Związku, drugi egzemplarz zatrzymuje u siebie.

4. Zarządy Okręgów i Przewodnictwa Dzielnic nie mogą wyczekiwać z odesłaniem dalej raportów aż do chwili otrzymania ich od wszystkich swych gniazd względnie okręgów, lecz w oznaczonych wyżej terminach bądą odsyłać te raporty, jakie zostały im do tego czasu dostarczone.

5. Zarządy Okręgów i Przewodnictwa Dzielnic pilować, będą aby wszystkie gniazda względnie okręgi nadsyłały raporty statystyczne w oznaczonych terminach. Do opieszałych gniazd względnie okręgów należy wysłać lustratorów na koszt tychże opieszałych.

6. Dane liczbowe w raportach powinny być ściśle i zgodne z rzeczywistym stanem gniazda. Odpowiedzi na zapytania winny być zwięzłe, lecz jasne i wyczerpujące.

Podając powyższy regulamin do wiadomości Przewodnictwo Dzielnicy apeluje do Zarządów, Okręgów i Gniazd o akuratne dotrzymanie terminów.

KOMUNIKATY DZIELNICY.

I. Od Prezesa Związku.

W dniu 22. grudnia 1929 bawiły u Prezesa Związku dha Adama Zamoyskiego delegacje Dzielnicy, celem wręczenia wraz z życzeniami imieninowemi i świątecznemi jednodniówki „Stanica“, poświęconej dhowi Prezesowi Związku przez Sokolstwo Polskie w dowód uznania za zasługi i prace położone około rozwoju Sokolstwa, a w szczególności za doprowadzenie do skutku Zlotu Związkowego w Poznaniu, którym zainteresował się cały świat gimnastyczny.

Z ramienia Dzielnicy Śląskiej brali udział w delegacji dhowie wiceprezes Karol Koźlik i naczelnik Hamburger.

Jako podziękowanie za sprawioną niespodziankę nadesłał Prezes Związku dh Zamoyski na ręce Prezesa Dzielnicy dha Dreyzy telegram następującej treści:

„Ujęty do głębi serca niespodzianką, składam podziękowanie, ślę serdeczne powinszowania, gorące życzenia czcigodnemu Druhowi Prezesowi oraz Dzielnicy.

Czołem !

(—) dh Zamoyski“.

II. Życzenia świąteczne i noworoczne.

Życzenia świąteczne i noworoczne otrzymało Przewodnictwo Dzielnicy od 1. Przewodnictwa Dzielnicy Mołopolskiej Związku T. g. Sokół we Lwowie. 2. Zarządu Okręgu Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego w Katowicach. 3. Zarządu Chorągwi Śląskiej Związku Hallerczyków w Katowicach, za które tą drogą ślemy serdeczne podziękowanie i gromkie

Czołem !

Przewodnictwo Dzielnicy Śl.

Obchód 10-cio lecia objęcia Bałtyku.

Rada Okręgowa Śląsko-dąbrowieckiego zagłębia węglowego Ligi Morskiej i Rzecznej urządza z okazji dziesięciolecia odzyskania dostępu do Bałtyku w czasie od 9. do 16. lutego b. r.

„TYDZIEŃ BANDERY“

Program w Katowicach jest następujący:

Dnia 8. II. — wieczorem capstrzyk.

Dnia 9. II. — godz. 8,30 rano uroczyste podniesienie „Bandery“. — Na Rynku w otoczeniu przedstawicieli Władz i Organizacji społecznych.

Dnia 9. II. — godz. 10 rano nabożeństwo, następnie pochód na pl. Wolności i złożenie wieńca na pomniku.

Tegoż dnia odczyt przez radjo i ew. rozrzucanie odezw — ulotek przez aeroplany.

Od 8. do 15. II. — odbywać się będą odczyty, akademje w organizacjach kulturalno-oświatowych i społecznych oraz uroczyste poranki w szkołach i w wojsku. — W tymże czasie odbędzie się zbiórka pieniężna na specjalne listy numerowane oraz sprzedaż premjowanych pocztówek ilustrujących wybrzeże.

15. II. wieczorem bal reprezentacyjny.

16. II. o godz. 12.30 uroczysta akademja w Teatrze Polskim.

16. II. o godz. 17-tej uroczyste ściągnięcie „Bandery" w obecności przedstawicieli Władz i organizacji, jako zakończenie uroczystości i „Tygodnia Bandery".

Ponieważ „Tydzień Bandery" winien objąć jaknajszersze warstwy społeczeństwa a więc i inne organizacje, by energicznie zamanifestować przeciw knowaniom i zakusom wrogich nam czynników, kwestjonujących nasze prawo do wybrzeża bałtyckiego, wzywa się Zarządy Okręgów i Gniazd Sokolich do licznego udziału w powyższym obchodzie.

O ile w siedzibach Okręgów względnie Gniazd Sokolich znajdują się Koła Ligi Morskiej i Rzecznej, należy w porozumieniu z Zarządem Koła urządzić obchód, gdzie zaś Koła takiego niema, winien Zarząd w własnym zakresie urządzić obchód, względnie na miesięcznem zebraniu Gniazda wygłosić referat na temat znaczenia państwowego, gospodarczego i handlowego posiadania dostępu do morza, oraz historyczne znaczenie posiadania wybrzeża bałtyckiego.

Posiedzenie Przewodnictwa Dzielnicy 8. I. b. r.

Obecni: druhowie wiceprezes Koźlik jako przewodniczący, Hamburger, Ringlerówna, Nowakowski, Smoczyk, Wesoły, Wójcik i Zontek.

Przyjęto do wiadomości:

1. Życzenia świąteczne i noworoczne od Przewodnictwa Dzielnicy Małopolskiej, Oddziału Śląskiego Związku Harcerstwa i Chorągwi Śląskiej Związku Hallerczyków:

2. Podziękowanie Biskupa Śląskiego za życzenia z okazji 25-lecia kapłaństwa;

3. Pismo Prezesa Związku Sokolego z przyrzeczeniem stawienia wniosku na Zarządzie Związku o nadanie dhowi Kowalczykowi związkowej odznaki zaszczytnej;

4. Pismo Związku Sokolego w sprawie dalszego ściagania podatku Zlotowego;

5. Pismo redakcji Organu Związkowego i mianowano referentem prasowym dha Zontka;

6. Odpowiedzi Okręgów IX. i X. w sprawie materji na mundury;

7. Sprawozdanie delegacji która wyjechała do Kozłówki, celem wręczenia Jednodniówki Prezesowi Związku, oraz telegram Prezesa Związku z podziękowaniem;

8. Sprawozdanie z lustracji skarbników okręgu II;

9. Sprawozdanie z 5-ciodniowego kursu informacyjnego dla Sokolic, przyczem zatwierdzono wydatki za urządzenie wspólnej kwatery dla kursistek w kwocie 133 zł 50 gr.

Uchwalono:

1. Ponownie wezwać dha Mandrysza do oświadczenia w sprawie stawianych mu zarzutów;

2. Wysłać do G. O. Z. L. A. i p. por. Gilewskiego jako sprawozdawcy sportowego w Polskim Radjo, by w komunikacie sportowym podawał również przy nazwiskach Sokołów ich przynależności gniazdową tak jak to czyni przy zawodnikach z klubów sportowych;

3. Polecono dhowi Koźlikowi załatwienie z redakcją Polonii sprawy ostatniego komunikatu ogłoszonego w dziale sportowym, w którym o Dzielnicy Sokolej podano fakta nieprawdziwe i niezgodne ze stanem rzeczy, z tem, że redakcja ma się zwracać do Sekretarjatu Dzielnicy o informacje a nie osób, które z działalnością Dzielnicy nie mają styczności;

4. Zarząd Dzielnicy zwołać na 23. lutego b. r. zaś Radę Dzielnicy na 30. marca b. r.

5. Po sprawozdaniu Naczelnika o regulaminie S. D. S. polecono Naczelnictwu opracowanie uwag i szczegółowych danych co do powyższego regulaminu.

Konferencja Skarbników Okręgowych.

Na wyznaczoną w dniu 12. stycznia b. r. konferencję Skarbników okręgowych stawili się skarbnicy Okręgów: II dh Baranek Wiktor, III. dh Cichy Jan, VIII. dh Tyski Feliks, IX. dh Staniczek Karol, XII. dh inż. Udziela Eugenjusz, XIII. dh Kamiński Józef.

Usprawiedliwił się skarbnik okręgu X.

Nie stawili się ani nie usprawiedliwili swej nieobecności skarbnicy Okr.: I, IV, V, VI, VII i XI.

Z ramienia Przewodnictwa Dzielnicy stawili się druhowie Jan Smoczyk skarbnik Dzielnicy, który przewodniczył konferencji oraz Andrzej Zontek, zast. sekretarza, który referował sprawy omówić się mające.

Po otwarciu konferencji uczczono pamięć śp. Druhny Marji z Potockich Zamoyskiej, żony Prezesa Zw. Sokolego przez powstanie.

Tematem obrad było: 1. uzgodnienie pracy kasowo-raportowej przez skarbników Okręgów i Gniazd; 2. uzgodnienie stanu członków płatnych do roku 1929 włącznie i ustalenie zaległości do Dzielnicy i Związku; 3. raport kasowy za I. kwartał 1930 i ustalenie członków płatnych na rok 1930; 4. sprawa podatku zlotowego oraz należytości ze sprzedaży bonów zlotowych; 5. prenumerata organu Związkowego i Dzielnicowego; 6. sprawa zakupu reszty materjału na mundury sokole.

Nad każdą sprawą rozwijała się żywa dyskusja, a po uzgodnieniu swych poglądów na pracę finansową uchwalono przedstawić następujące wnioski Przewodnictwu Dzielnicy, które na posiedzeniu dnia 22. I. b. r. Przewodnictwo zatwierdziło:

I. Konferencje Skarbników okręgowych odbywać się będa rok rocznie dwa razy w miesiącach kwietniu i październiku;

II. Skarbnicy Okręgowi w ciągu roku 1930 a o ile uznają to za potrzebne i w następnym roku będą z upływem każdego kwartału odbywać odprawę skarbników Gniazd w związku z przedkładaniem kwartalnych raportów kasowych przez Gniazda i odprowadzaniem gotówki na rzecz opłat Okręgu Dzielnicy i Związku.

III. Z początkiem każdego roku odbędą Skarbnicy Okręgowi lustracje gniazdowe celem ustalenia liczby członków płatnych.

IV. Przekazywane do Dzielnicy kwoty bez bliższego określenia wpisywane będą na rachunek najstarszych zaległości przekazującego gniazda względnie Okręgu.

Z NACZELNICTWA DZIELNICY

I. Zmiany nazwy Naczelnictwa.

Uchwałą Zw. W. T. z 25. listopada 1929 roku poczyniono w regulaminie technicznym Związku zmiany, które temsamem przeprowadzone być winne w dzielnicowych i okręgowych regulaminach technicznych. Dzielnicowy Wydział techniczny na posiedzeniu dnia 19. stycznia b. r. przeprowadził powyższe zmiany regulaminu Dzielnicy.

Najważniejsze z nich są:

1. W miejsce dotychczasowej nazwy „Naczelnictwo Dzielnicy" wprowadza się nazwę

„Wydział Techniczny Dzielnicy"

2. dla Wydziału Sokolic, wprowadza się nazwę:

„Dzielnicowy Wydział Techniczny Sokolic"

3. Dotychczasową nazwę: „Wydział Techniczny Dzielnicy" zastępuje się nazwą:

„Naczelnictwo Dzielnicy".

4. Tytuł „Naczelnik Dzielnicy" pozostaje w mocy, natomiast tytuł kierowniczki technicznej Wydziału Sokolic ustala się na:

„Dzielnicowa Naczelniczka",

która jest przewodniczącą Dzielnicowego Wydziału Technicznego i podlega rozkazom Naczelnika Dzielnicy, wchodząc równocześnie w skład Wydziału Technicznego Dzielnicy.

5. Naczelnictwo Dzielnicy tworzą:
   a) Wydział Techniczny Dzielnicy,
   b) Naczelnicy okręgowi,
   c) Okręgowe naczelniczki,
   d) członkowie kooptowani.

II. Raporty techniczne.

Z dniem 1. lutego upływa termin przedłożenia przez Naczelników Okręgowych raportów technicznych Gniazd i Okręgów. Wobec tego że termin Rady Dzielnicy ustalony jest na koniec marca br. zaznacza się, że raporty muszą być nadesłane terminowo.

Naczelnicy Okręgów dołożą zatem wszelkich starań, by nie było jakichkolwiek zwłok, ponieważ w przeciwnym razie dany okręg wykazany będzie w sprawozdaniu jako nieczynny.

Kursa dla sędziów.

W myśl uchwały i polecenia Naczelnictwa Dzielnicy z dnia 16. listopada 1929 roku poszczególni instruktorzy wyznaczyli termina kursów sędziowania a to:

1. Dh. Juljusz Szydło sędziowanie biegów. Kurs odbędzie się **w niedziele dnia 9. lutego b. r. o godz. 10-tej w Król. Hucie sala gimnastyczna gimnazjum klasycznego ulica Gimnazjalna.**

2. Dh. Bronisław Hamburger sędziowanie skoków, oraz dh. naczelnik Alfred Hamburger sędziowanie przyrządów.

Kurs odbędzie się **w niedziele dnia 23. lutego br. o godz. 9. w Siemianowicach, sala gimnastyczna Szkoły Piramowicza, ul. Stabika.**

3. Dh Krajczyk Paweł, sędziowanie rzutów.

Kurs odbędzie się **w niedziele, dnia 9. marca br. o godz. 10-tej w Rudzie, Sala Gimnastyczna.**

Na kursa te obowiązani są stawić się wszyscy naczelnicy okręgowi, którzy nie posiadają dotąd egzaminów sędziowskich P. Z. L. A. (względnie G. O. Z. L. A.) lub nie posiadają egzaminu na nauczyciela gimnastyki państwowego, Związkowego lub Dzielnicowego.

Naczelnicy Okręgowi mogą również wysłać na powyższe kursa członków okręgowych Wydziałów technicznych.

Z każdego odbytego kursu otrzyma uczestnik zaświadczenie.

Do egzaminu sędziowskiego dopuszczeni będą tylko ci kandydaci, którzy odbyli wszystkie kursa.

Do sędziowania na zawodach dopuszczeni będą tylko ci druhowie, którzy będą posiadali egzamin sędziowski.

Posiedzenie Naczelnictwa Dzielnicy

dnia 19 stycznia b. r. Obecni druhowie: Naczelnik Alfred Hamburger, Józef Wesoły, Henryk Boryczka, Jerzy Król, Andrzej Zontek z Wydziału Techn. oraz naczelnicy okręgowi Jerzy Król (I), Józef Smołczyk (II), Juljusz Szydło (III), Augustyn Urbańczyk (IV), Tadeusz Bobkiewicz (V), Piotr Habryka zast. (VI), Paweł Rozsypoł zast. (VII), Jan Madej (X), Stanisław Dewor (XII) Dymek zast. (XIII), Bronisław Hamburger kooptow.

Po zagajeniu złożył Naczelnik wszystkim obecnym życzenia pomyślnej i owocnej pracy w nowym roku, oraz poświęcił kilka słów wspomnienia ś. p. Druhnie Marji Zamoyskiej, małżonce Prezesa Związku, której pamięć uczczono przez powstanie.

Protokół z poprzedniego posiedzenia przyjęto bez zmian.

Z komunikatów przyjęto do wiadomości:

a) że lekcja ćwiczeń zawodniczych do Belgradu odbędzie się w Siemianowicach 26 1. br. z tem że instruktorzy techniczni wyślą z przydzielonych im Okręgów ćwiczących;

b) Zlot w Belgradzie odbędzie się w czasie od 21. do 29. czerwca b. r.

c) eleminacje z ćwiczeń zawodowych w dzielnicy ustalono na 19. V. b. r.

d) W dniach od 27. do 30. XII. ub. r. odbył się kurs Sokolic w którym wzięło udział 20 Sokolic.

e) Zloty dzielnicowe w latach 1931 — Wielkopolska, Pomorze i Mazowsze, 1932 — Śląsk i Kraków na Śląsku ze współudziałem innych Dzielnic, 1933 — Małopolska ze współudziałem innych Dzielnic, 1934 — Zlot Wszechsłowiański w Warszawie;

f) Konkurs na ćwiczenia zlotowe otwarty do 31. X. 1930 roku.

Po omówieniu zmian związkowego regulaminu technicznego przeprowadzono analogiczne zmiany dzielnicowego regulaminu a to:

a) w miejsce dotychczasowej nazwy „Naczelnictwo Dzielnicy" wprowadzono nazwę „Wydział Techniczny Dzielnicy", dotychczasową nazwę „Dziel. Wydział Techniczny" zastąpiono nazwą „Naczelnictwo Dzielnicy".

W skład naczelnictwa dzielnicy wchodzą członkowie Wydziałów Technicznych, Naczelnicy Okręgowi i Okręgowe Naczelniczki, oraz kooptowani przez Naczelnictwo.

Wybory. Ustępującego II zast. naczel. Dzielnicy dha Henryka Boryczkę wybrano ponownie na okres trzechletni.

Ustępującego z Wydziału Technicz. dha Zontka wybrano ponownie, zaś w miejsce ustępującego dha Szymońskiego wybrano dha Bronisława Hamburgera.

Na ten rok odstąpiono od kooptacji dalszych członków Naczelnictwa z tem, że w razie potrzeby kooptację ukuteczni się w terminie późniejszym.

Przedłożony przez Wydział Technicz. preliminarz wydatków na rok 1930 zatwierdzono i uchwalono przedłożyć Przew. Dzielnicy.

Przedłożony Regulamin S. D. S. w myśl wniosku Wydz. Tech. nie przyjęto i polecono przedstawić wniosek Przew. Dzielnicy do uchwały wraz z podanemi powodami.

Kurs dla sędziów odbędzie się w dniach: 9 lutego br. w Król. Hucie, temat biegi, instruktor dh Szydło; 23 lutego br. w Siemianowicach, temat: skoki dh Bronisław Hamburger: przyrządy dh Alfred Hamburger; 9 marca br. Ruda; temat: rzuty dh Krajczyk.

Kurs sędziowania w grach odbędzie się w porze wiosennej.

Wobec niestawienia się wszystkich naczelników okręgowych lekcję metodyczną w dniu 19 1. odbyć się mającą odwołano a dhowi Naczelnikowi Dzielnicy polecono przeprowadzić lustrację w tych okręgach, z których naczelnicy okręgowi się nie stawili, a to okręg II, VI. VIII i IX.

Termin ustalą naczelnicy okręgowi tych okręgów i przeprowadzą obowiązkowo lekcje.

WYDZIAŁ SOKOLIC

Kurs informacyjny.

W dniach od 27 do 31 grudnia 1929 r. odbył się w Katowicach pięciodniowy kurs informacyjny, dla kierowniczek technicznych dla oddziałów żeńskich w Dzielnicy śląskiej.

Na zgłoszonych 28 Sokolic stawiły się na kurs 22 Sokolice z 13 gniazd, 7 okręgów.

Ukończyło kurs 20 Sokolic a to:

1. Koberówna Walerja Sokół I Katowice okr. II.
2. Gerstnerówna Elżbieta, Sokół I, Król. Huta okr. III.
3. Roszczykówna Matylda, Sokół I, Król. Huta okr. III.
4. Składna Gertruda, Hajduki Wielkie, okr. III.
5. Szydłówna Helena, Świętochłowice, okr. III.
6. Walesówna Anna Chorzów, okr. III.
7. Wiechaczkówna Jadwiga, Chropaczów, okr. III.
8. Skopkówna Róża, Szopienice, okr. VI.
9. Tuszyńska Helena, Szopienice, okr. VI.
10. Górecka Adela, Piotrowice, okr. VII.
11. Jaskółczanka Anna, Mikołów okr. VII.
12. Kwitkówna Anna, Knurów, okr. VIII.
13. Poloczkówna Hildegarda, Knurów, okr. VIII.
14. Dudzianka Marta, Nowa Wieś, okr. XIII.
15. Gazdzianka Łucja, Nowa Wieś, okr. XIII.
16. Klora Anna, Ruda, okr. XIII.
17. Kostka Kunegunda, Ruda, okr. XIII.
18. Buchówna Marja, Pszczyna, okr. X.
19. Grzechnikówna Gertruda, Pszczyna, okr. X.
20. Ochmanówna Marta, Pszczyna, okr. X.

Kursistki były skoszarowane w żeńskiej Szkole Wydziałowej, nad któremi opiekę objęła przewodnicząca Dz. Wydz. Sokolic dhna Ringlerówna, jako kierowniczka kursu i wykładowczyni historji i ideologji Sokolej. — Prócz wykładów na kursie, codziennie wieczorem urządzała z kursistkami pogadanki na temat historji, organizacji Sokolej.

Instruktorami kursu jak poprzednio ułożono mieli być druhowie naczelnik dzielnicy Alfred Hamburger i zast. nacz. dziel. Henryk Boryczka, oraz dzielnicowa naczelniczka dhna Gawlikówna Walerja i okręgowa naczelniczka Marja Hamburgerówna. Dh Boryczka wobec zaangażowania na kurs narciarski, zaś dhna Gawlikówna wobec przygotowań się do egzaminów zrezygnowali z instruktorstwa, tak że cały kurs przeprowadził dh Hamburger; systematyka, teorja i praktyka, gry i zabawy, oraz nauka o zdrowiu.

Kurs informacyjny Sokolic 27.—31. XII 1929.

Dhna Hamburgerówna lekcje praktyczne, rytmika, pląsy i tańce.

Całość obejmowała 40 godzin pracy, to jest po 8 godzin dziennie.

Kursistki były dobrane, pojętne, tak, że z kursu odniosły wiele korzyści, a wiadomości nabyte w czasie kursu z pożytkiem zużyją w pracy po gniazdach.

IDEAŁ TĘŻYZNY FIZYCZNEJ W ŻYCIU LUDZKOŚCI

Siła fizyczna od najdawniejszych czasów posiadała w sobie coś pociągającego i była czynnikiem powodzenia w codziennej walce o byt.

Człowiek pierwotny, walczący z grożącemi mu niebezpieczeństwami, musiał być uosobieniem siły; inaczej zginąłby rychło, rozszarpany przez zwierzęta, lub zwyciężony przez silniejszego...

U większości narodów starożytnych siła fizyczna była uważana za coś niezbędnego; ona bowiem chroniła życie i mienie ludzkie przed zachłannością

sąsiadów, ona kazała lękać się wrogom.... Wyrobienie mięśni, które były siedzibą siły było więc troską ludów starożytnych...

Z biegiem czasu dzika, brutalna siła człowieka pierwotnego ustępowała miejsca sile kształconej w łowach, ćwiczeniach zręczności, jeździe konnej, rzucaniu i pływaniu, do których zachęcano młodzież dość wcześnie.

Może nie zdawano sobie jeszcze sprawy z tego, ale wyczuwano przynajmniej, że większa siła fizyczna jest większą siłą twórczą, jest czynnikiem pewności siebie, zwyciężania i powodzenia... Rozwijano więc siłę fizyczną... Kult tej siły łączony z kultem zdrowia rozwijał się i uszlachetniał coraz bardziej, do wielkiego zaś rozkwitu doszedł u Greków i Rzymian, którzy nadali mu charakter jakby początków wychowania fizycznego. Grecja — kolebka klasycznej kultury i cywilizacji, ojczyzna Olimpjad i sportów — jedna z pierwszych mądrze potraktowała ideał tężyzny fizycznej, widząc w niej pierwiastek boski, o wielkiej wartości narodowej i państwowej...

Rozwojowi tej tężyzny w Grecji miały służyć igrzyska na świeżem powietrzu, zapasy, biegi, rzuty, wyścigi na wozach i t. p. środki, które są prawzorami dzisiejszych sportów...

Kult piękna i sprawności ciała łączono z obchodami religijnemi, do których uświetnienia należały też owe słynne, wskrzeszone w naszej dobie — Olimpjady. Kult ten unieśmiertelniają wspaniałe rzeźby mistrzów starożytności... Niektórzy bogowie i półbogowie greccy byli obrazami klasycznego piękna i siły ciała (Apollo, Herakles)... Takie znaczenie miała w Grecji tężyzna fizyczna; to też zrozumiałą staje się tajemnica bohaterstwa i zwycięstw greckich (Maraton)...

Także w Rzymie przejawiło się zrozumienie istotnej wartości wychowania fizycznego — tej mianowicie, że zdrowe ciało jest siedzibą zdrowego ducha, pełnego twórczości i radości życiowej. Wyrazem tego zrozumienia jest hasło, któremu hołduje cały świat: **In corpore sano — mens sana** —tylko w zdrowem ciele — zdrowy duch(umysł).

Wraz z niewyczerpaną spuścizną kultury i cywilizacji Grecja i Rzym przekazały nam należycie pojęty i praktycznie rozwiązany problem wychowania fizycznego...

Problem ten po upadku Grecji i Rzymu przechodził różne koleje: przez długie wieki był zapomniany albo zwalczany namiętnie. W pierwszych i późniejszych wiekach chrześcijaństwa, pogański jak mawiano kult siły i zdrowia cielesnego zastąpiono ascezą, czyli pogardliwem umartwianiem ciała, w którem widziano tylko siedlisko grzechu. Powolne wyniszczanie ciała miało być środkiem rozwoju potęgi ducha... Ciało człowiecze, stanowiące połowę natury ludzkiej, legło na długi czas w umyślnej poniewierce...

Przyszedł jednak czas, kiedy zaczęto rozumieć, **że dbałość o zdrowie i siły ciała nie jest sprzeczna z przykazaniami boskiemi i że nie wyklucza ona równoczesnego rozwoju sił ducha, sprawującego władzę nad ciałem...** Teraz dopiero zaczęto przekonywać się powoli, że z praktycznego punktu widzenia celów doczesnych człowieka — ascetę można najwyżej podziwiać, ale nie naśladować, gdyż bezsilny fizycznie asceta nie może stanowić typu obywatela, stojącego przed narzucanemi mu przez życie obowiązkami i ciężarami do których zniesienia potrzebne są nie tylko siły ducha, ale i ciała.

Czasy odrodzenia przyniosły też częściowe odrodzenie ideału tężyzny fizycznej... Aż dziś nareszcie doszliśmy, przynajmniej teoretycznie, do prawdziwie trafnego pojmowania roli ciała i ducha w życiu społecznem... W jaskini pustelnika, żywionego przez ludzi dobrego serca, wystarczy silny duch; na szerokiej widowni życia pełnego walk i burz, ciężarów i trudności — potrzeba także silnych ramion, i twardych dłoni. Zresztą natura ludzka posiada dwa składniki ściśle z sobą złączone: duchowy i cielesny. Pierwszy z nich jest rządcą — kierownikiem czynności człowieka, drugi jest pomocnikiem rządcy... Obydwa muszą być odpowiednio silne i wyrobione; jak bowiem słaby duch nie odegra w życiu i jego postępach żadnej większej roli, tak też słabe ciało nie spełni należycie roli pomocnika i wykonawcy wskazań ducha. **Koniecznością jest zatem równoczesny rozwój tężyzny ducha i ciała odpowiednio do ich przeznaczenia w życiu doczesnem...** Oto dzisiejszy pogląd na sprawę. Konieczność pełnego wychowania fizycznego została w czasach dzisiejszych wypaczona... Są organizacje, które o niczem innem nie myślą, jak tylko o wyrobieniu fizycznem, zaniedbując drugą stronę wychowania — duchową, obywatelską... Ruch fizyczny dochodzi u nas w wielu wypadkach do przesady... Na szczęście nie wszystkie organizacje wychowania fizycznego zaniedbały równoczesny rozwój pierwiastka duchowego.

Są też i takie, które rozumieją że państwu nie wystarczą obywatele tylko o silnych ramionach i potężnych pięściach bokserskich...

Do nich należy przedewszystkiem „Sokół", który ideał tężyzny fizycznej godzi ściśle z ideałem wychowania moralnego i obywatelskiego, dając przez to społeczeństwu ludzi silnych, wartościowych moralnie i wyrobionych obywatelsko, czyli takich, jakich naród nasz i państwo najbardziej potrzebują...

Chociaż stary z tradycyj jest „Sokół" organizacją nawskroś nowoczesną, praktycznie i szczęśliwie rozwiązującą od lat wielu doniosły problem równomiernego rozwoju wszystkich składników natury ludzkiej (fizycznego, duchowego, moralnego, obywatelskiego). Dlatego właśnie praca sokola jest potrzebna, prawdziwie twórcza i niezastąpiona; jako taka powinna rozszerzać się stale i ogarniać coraz nowsze szeregi, spełniając w ten sposób swoje szczytne posłannictwo w społeczeństwie dzisiejszem i przyszłości...

Marjan Sławiński.

Z ŻYCIA „SOKOŁA" W OKRĘGACH

Okręg III.

Zawody szermiercze. Dnia 5 1. odbyły się zawody szermiercze na szable pomiędzy Tow. Gimn. Sokół, Mała Dąbrówka okr. XII i Tow. Gimn. Sokół, Chorzów Okr. III z wynikiem 5 : 4 na korzyść Małej Dąbrówki. Poszczególne wyniki są następujące:

	wygr. walk	przegr. walk	otrzym. tuszów	zadanych tuszów
Osiecki P., Chorzów	1	2	12	12
Kosiński A., Chorzów	1	2	12	14
Niewidok A., Chorzów	2	1	8	14
Razem	4	5	32	40

Mała Dąbrówka

Szymczak J.	3	—	12	15
Świerczyński S.	—	3	15	4
Świerczyński K.	2	1	12	13
Razem	5	4	39	32

Okręg IV. Sprawozdanie Naczelnika.

Wroku 1929 była praca Naczelnictwa Okręgu intensywniejsza od lat ubiegłych. Poniżej podaje się sprawozdanie ze zlotów, zawodów oraz innych imprez przeprowadzonych w Okręgu.

W Zlocie Okręgowym w Tarnowskich Górach, urządzonym dnia 2 czerwca 1929 r. brało udział z poszczególnych Gniazd:

	druhów ćwicz.	niećw.	druhen ćw.	mł. ćw.
Bobrowniki	10	11	—	—
Miasteczko Śl.	12	1	—	—
Nakło Śl.	11	8	5	—
Rojca	13	10	—	15
Radzionków	21	14	6	10
Tarn. Góry	8	17	12	—
St. Tarnowice	8	—	—	—
Razem	91	63	23	—

W Zlocie Związkowym w Poznaniu brało udział z poszczególnych gniazd:

	druhów ćwicz.	niećw.	druhen ćw.	niećw.
Bobrowniki	10	11	—	—
Miasteczko Śl.	12	1	—	—
Nakło Śl.	10	8	5	—
Rojca	12	6	—	—
Radzionków	19	10	15	—
Tarn. Góry	9	8	7	14
St. Tarnowice	8	—	—	—
Kozłowa Góra	—	4	—	—
Razem	80	48	27	14

Okręg brał również udział w święcie P. W. i W. F. w Tarnowskich Górach przy zawodach, przyczem zdobyto 5 nagród, a mianowicie jedną I, dwie II i dwie III.

W zawodach Dzielnicy a to w dziesięcioboju olimpijskim, do którego stanęło 3 druhów, z których 2 nie ukończyło dziesięcioboju a trzeci zdobył 8-me miejsce uzyskując 2.943.725 pkt.

Okręg urządził także marsz nocny w miesiącu wrześniu 1929 r. w którym brało udział 8 gniazd.

Lustracji gniazd przeprowadzono w roku 1929 6, zaś posiedzeń Okręg. Wydziału Technicznego 5.

Z powodu małego zainteresowania Naczelników gniazdowych Okręg nie brał udziału w trzynastoboju w Dzielnicy o mistrzostwo Okręgów.

Nadmienić wypada, że daje się odczuwać brak dobrych przyrządowców.

Z ŻYCIA „SOKOŁA“ W GNIAZDACH

Załeska - Hałda (Okręg II).

Walne zebranie gniazda odbyło się dnia 6 stycznia 1930 r. przy udziale 38 członków oraz 5-ciu gości. Po stwierdzeniu obecnych drh. prezes Sławiński otwarł walne zebranie, odczytując porządek zebrania, który ustalony został na poprzedniem posiedzeniu zarządu. Wobec braku sprzeciwu przystąpiono programowo do jego załatwienia.

Protokół ostatniego walnego zebrania z dn. 6. 1. 29 r. został odczytany i przyjęty do wiadomości. W kolejności następnie składali swe sprawozdanie poszczególni członkowie Zarządu. Drh. prezes zobrazował szczegółowo wszelkie poczynania gniazda z roku ubiegłego oraz przedstawił program prac wytyczonych na rok przyszły. Z administracyjnego sprawozdania wynikało, że gniazdo regularnie odbywało swe zebrania przy udziale przeciętnie 35 członków. Zarząd odbył w ciągu roku 14 posiedzeń, na których byli obecni wszyscy członkowie. Na zebraniach miesięcznych wygłaszane były referaty z życia sokolego, narodowego i społecznego. Gniazdo urządziło 2 przedstawienia amatorskie oraz 5 wieczornic. Dzięki dochodowi z tych imprez, gniazdo wysłało własnym kosztem na zlot do Poznania 22 członków. Ogółem z gniazda wyjechało na zlot 36 członków. Do ćwiczeń na zlocie z gniazda stanęło 16 druhów i 6 druhen.

W imprezach gniazd pozamiejscowych gniazdo brało liczny udział wyjeżdżając m. i. na zlot do Częstochowy, Bielska, Brzeszcza oraz bliżej położonych miejscowości. W wszystkich imprezach narodowych gniazdo wzięło czynny udział.

Dla młodzieży zorganizowano 2 wycieczki, z tych jedna dwudniowa do Jamnicy koło Mikołowa.

Stan członków z początkiem roku 27 druhów i 16 druhen, z końcem roku 49 druhów i 24 druhny.

Stan kasy

w dochodach	zł 2.854,24
w rozchodach	zł 2.292,10
Saldo: zł	562,14

Saldo zawiera 200 zł jako fundusz rezerwowy na sztandar, którą to kwotę uzyskano z Skarbofermu oraz subwencję Zakładów Hohenlohego w wysokości 500 zł za które W. P. dyrektorowi Dr. Zagorowskiemu oraz dyrekcji Skarbofermu oraz Dyrekcji Zakładów Hohenlohego kopalń składa się szczere podziękowanie.

Wartość inwentarza gniazda wynosi 800 zł.

Sprawozdanie naczelnika, naczelniczki i komisji rewizyjnej odłożono do następnego zebrania miesięcznego (dlaczego?to należy do kompetencji Walnego Zebrania a nie miesięcznego. —Przyp. red.)

Po udzieleniu absolutorjum zarządowi, ustąpiła ⅓ zarządu. Z wyborów wyszli na okres 3-letni dhna Patalongówna, dhowie Rajnoch, Halemba, Chwałek i Trójca. Ponadto wybrano nową komisję rewizyjną oraz sąd honorowy.

Po dokonaniu wyboru dyskutowano nad sprawami organizacyjnemi. Na pierwszy plan wysuwa się sprawa uroczystości 10-cio lecia istnienia gniazda, przypadająca na styczeń br. Uchwalono w dniu założenia odbyć uroczyste zebranie, zaś właściwą uroczystość odłożyć na 15 czerwca 1930 r. i związać ją z poświęceniem sztandaru. Zawody gniazdowe z powyższej okazji uchwalono urządzić dnia 1 czerwca. Następnie uchwalono na walny zjazd Rady Okręgowej wnieść wniosek o zmianę uchwały Przewodnictwa Zarządu Dzielnicy z dn. 26. 10. 24 dot. zakazania gniazdom brania oficjalnego udziału w festynach i uroczystościach miejscowych związków (należy przedłożyć wniosek przez okręg do Przew. Dziel. — przyp. red.).

W wolnych głosach poruszono sprawę balu maskowego w dniu 18. 1. br., uczęszczanie na ćwiczenia i ustalenie godzin ćwiczeń, przygotowanie sprawy założenia oddz. młodzieży żeńskiej, zakupno przez druhów dalszych 11 mundurów uroczystych, by stworzyć w gnieździe sekcję sztandarową, rozszerzenie składu komisji oświatowej przez dobranie 3 druhów oraz załatwiono kilka drobniejszych spraw.

Tychy. Okr. VIII.

Na walnem zebraniu Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Tychach, w niedzielę dnia 12 stycznia 1930, wybrano następujący zarząd:

prezes: Krzyżowski Stefan,
zastępca prezesa: Dudek Walenty,
sekretarz: Baron Alojzy,
zastępca sekretarza: Strzoda Józef,
skarbnik: Lalorny Józef,
rewizorzy kasy: Ferduś Józef, Lewandowski Józef, Gołoszówna Anna.
delegat: Giel Franciszek,
gospodarz: Adamski Franciszek,
bibljotekarz i reżyser: Kurzak Augustyn,
zastępca: Strzoda Józef,
chorąży: Kukla Jan, zastępca: Heina Karol.

Wydział żeński tegoż towarzystwa:

przewodnicząca: Tomczokówna Joanna,
sekretarka Gołoszówna Anna,
skarbniczka: Brzoskowa Bronisława.

Wydział młodzieży:

przewodniczący: Kosz Ryszard,
sekretarz: Kasparek Wilhelm,
skarbnik: Giel Paweł.

Oba pododdziały podlegają ogólnemu zarządowi towarzystwa.

Raport

Zebrań miesięcznych odbyło się 10.
Zebrań Zarządu — 2.

Przeciętny udział w zebraniach: 23 druhów i 10 druhen.

Liczba członków z końcem roku 1929:

czynnych 10 druhów i 10 druhen, nieczynnych 50, honorowych 2, honorowy prezes 1, służbe wojskową pełni obecnie 4. Przybyło w roku 1929 5 druhów i 4 druhny. Jeden członek zmarł i to Kurzak Józef dnia 3 12. 1929.

Towarzystwo brało udział w roku 1929 w następujących uroczystościach:

a) 29 i 30 6. 1929 w Wszechsłowiańskim Zjeździe Sokołów w Poznaniu w ilości: ćwiczących druhów 8, niećwiczących druhów 7, niećwiczących druhen 9,

b) 3. 5. 1929 pochód w Tychach,

c) 16. 6. 1929 poświęcenie sztandaru Stowarzyszenia Młodzieży w Tychach, 19 druhów, 14 druhen.

d) 1. 9. 1929 poświęcenie wieży kościoła w Tychach,

e) 10. 11. 1929 rocznica Państwa Polskiego, 10 drh. 12 druhen,

f) 3. 5. 1929 zawody towarzystw sportowych w Tychach.

Towarzystwo urządziło w roku 1929:

a) 3 wieczornice z występami i to 20. 1., 28. 4. i 2. 6. 1929,

b) 8.9. 1929 wycieczka do gór i to 3 druhów, 3 druhny,

c) 10 i 11.8 1929 biwak połączony z marszem nocnym 13 druhów, 8 druhen.

d) 20. 5. 1929 siódma rocznica towarzystwa, nabożeństwo uroczyste z wspólną Komunją św. w Tychach,

e) 8. 12. 1929 uroczystość św. Mikołaja na sali ludowej w Tychach, obecnych 53 członków i członkiń.

Oprócz tego brano udział w okręgowych imprezach i to:

a) 21. 4. 1929 ćwiczenia próbne w Czułowie — fabryka,

b) 26. 5. 1929 święto sokole w Mikołowie,

c) 8. 9. 1929 zebranie grona technicznego okręgu w Tychach.

Zestawienie roczne kasowe za czas 1. 1. — 31. 12. 1929 roku.

Dochody:

pozostałość z roku 1928	105,50 zł
wpisowe	5,00 zł
wkładki członkowskie	154,00 zł
pozostałość odbytych uroczystości .	287,50 zł
różne	98,10 zł
na zlot w Poznaniu	499,35 zł
Razem	1149,45 zł

Rozchody:

opłata do okręgu i związku	90,00 zł
przyrządy i przybory	149,20 zł
zloty i delegacje	427,62 zł
administracja, opał, światło	116,03 zł
różne	304,20 zł
Razem	1087,05 zł

Ogółem dochód 1149,45 zł
rozchód 1087,05 zł
Stan per 31 12. 1929 62,40 zł i do przeniesienia na rok 1930.

Dziesięciolecie.

Rybnik. (Okr. VIII).

Dnia 5 stycznia 1930 r. obchodziło Tow. Gimn. „Sokół“ w Rybniku uroczystość 10 letniego istnienia. Na program uroczystości złożyło się:

a) uroczyste zebranie,

b) zabawa taneczna wraz z występami, strzelaniem o nagrody i losowaniem.

Uroczystość zagaił prezes druh Spyrka, okolicznościowem przemówieniem, witając przybyłego na uroczystość burmistrza p. Webera i prezesa honorowego Dr. Białego. Orkiestra doborowa odegrała kilka utworów muzycznych.

Po odczytaniu pierwszego protokołu założenia gniazda, złożył „Sokołowi“ w imieniu miasta p. burmistrz życzenia pomyślnego rozwoju. Następnie wygłosił druh Dr. Biały refertat na temat:

„O przyczynach i powodach założenia Tow. gimnastycznych w Polsce pod panowaniem zaborców i o działalności gniazda tutejszego“. Referat w treści głęboko ujęty, przyjęto hucznemi oklaskami. W końcu przeczytano uchwałę zarządu, mocą której przyznano byłym prezesom i naczelnikom dyplomy za pracę w Sokole a druhom inicjatorom wyrażono uznanie.

Po przeczytaniu uchwały zarządu udekorowano byłych prezesów i naczelników.

Po uroczystem zebraniu odbyła się w przepełnionej sali zabawa taneczna, połączona z popisami gimnastycznemi.

Bawiono się do szarego rana. Występy gimnastyczne wypadły okazale, zaco nagradzano Sokołów hucznemi oklaskami.

Publiczność dała dowód, że umie występy sokole należycie ocenić. Przez tak wspaniale urządzoną zabawę z występami tutejsze gniazdo wyrobiło sobie dobrą opinję.

Nakładem Przewodnictwa Dzielnicy Śl. Związku Sokołów. — Czcionkami „Księgarni i Drukarni Katolickiej“. Sp. Akc. w Katowicach. Odpowiedzialny Redaktor Karol Koźlik, Katowice, ul. Drzymały nr. 3.